

דף פרפראות אחרי מות - קדושים

להצלחת: מיכאל מאיר בן סמדר הי"ו - יעל חנה בת זהבית תחי' | דוד בן אורה הי"ו - מוריה בת מיכל תחי'

יעקב בן אורה הי"ו - אושרית בת חנה תחי' | ישראל משה בן אלישבע הי"ו - מיטל בת רינה תחי'

יהונתן בן אלישבע הי"ו | יוחאי בן אלישבע הי"ו | חיים בן סילבייה הי"ו

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבם לפני ה' וימותו" (טז, א)

שואל רבי חיים פלאג'י, לכאורה המילה "וימותו" מיותרת, שהרי כתוב בתחילת הפסוק "אחרי מות"? ומתרץ, שהרי לכאורה קשה, מצד אחד כתוב שבני אהרן מתו כי נכנסו שתויי יין, ומצד שני, כתוב [דברים ט' - כ'] "ובאהרן התאנף ה' מאוד להשמידו", וכתב שם רש"י שהקב"ה כעס עליו בגלל מעשה העגל וביקש להענישו ב"כילוי בנים", אלא שמשה רבנו התפלל עליו והועילה תפילתו לכפר מחצה ורק שניים מבניו מתו, וא"כ לא מובן, אפוא, על מה בדיוק הם מתו, בגלל שאהרן עשה את העגל או בגלל שהם נכנסו שתויי יין למקדש?

התשובה היא, באמת היתה גזירה על ארבעת בני אהרן שימותו בעוון עשיית העגל, אלא שמכוח תפילת משה התרצה הקב"ה להמית רק שניים מבניו. איזה שניים? דבר זה נקבע ע"י נדב ואביהוא עצמם, שעל ידי זה שנכנסו שתויי יין למקדש, היו הם השניים המומתים. לפי זה מבואר הפסוק היטב, "אחרי מות שני בני אהרן", בכל מקרה היו צריכים למות שניים מבניו, כי הוא עשה את העגל, ומדוע דווקא שניים אלו? על זה נאמר "בקרבם לפני ה' וימותו".

"ולא תגנובו" (יט, יא)

סיפר הגר"ח מיישקובסקי, אל הגר"א שטיינמן זי"ע הגיע אב שסיפר בבכי כי יש לו בן גנב רח"ל. היכן שהילד הולך צריך להשמר מפניו. נכנס למכולת - גונב. בא לבקר דודים - גונב. אפילו האב עצמו נאלץ להחביא את ארנקו מפניו. הם כבר ניסו את כל הדרכים. הרביצו לו צעקו עליו. נתנו פרסי עידוד, אך לשוא, מה עושים? אמר להם הרב שטיינמן: דעו שאדם שכבר טעם טעמה של גניבה, יקשה עליו לוותר עליה ולא יועילו צעקות עונשים ואף לא פרסים, כי רואה לנגד עיניו את ה"עושר" הגדול הצפוי לו מגניבותיו, וממילא כל מה שיציעו לו אינו מגיע לערך הזה.

אבל ישנו דבר אחד שעוזר לגנב גם בשעת גניבה והוא הבושה, כפי שרואים בדברי חז"ל (ב"ק עט:): שהטעם שעל שור משלם הגנב חמשה (בטבח ומכר) ועל שה ארבעה, משום שהתבייש שנשא את השה על כתיפו, ואף שזה רצונו של הגנב, בכ"ז, יש לו איזו שהיא צביטה בלב על שראוהו בכך ובגין זאת מפחיתים מעונו.

על כן - הורה הרב שטיינמן - אתם ההורים חייבים להתאפק, לא לצעוק ולא להרביץ, אלא רק בחיוך ובנועם, תלכו עמו להחזיר את הגניבה, בתחילה יהיה קשה לו מאוד "להכריז על עצמו שהוא גנב, אבל זה יגרום לו לשינוי. ההורים אכן עשו כהוראת הגרי"א ואת אט התברר עד כמה צדקו דבריו, עד שאפילו כשהיה רואה מרחוק מחט שאינה שלו, היה בורח כמו מאש, מפני הבושה... (אורחותיך למדני)

"לא תקלל חרש" (יט, יד)

שואל הר"ן, מדוע הדגישה התורה את איסור קללת החרש? והלא אסור לקלל כל יהודי, ואפשר היה לכתוב "לא תקלל" ותו לא? אלא מתרץ הר"ן בדרשותיו יסוד נפלא: אם נשאל את עצמנו מדוע אסור לגנוב, תהיה זו שאלה מוזרה. אסור לגנוב, כי אסור לשלוח יד ברכוש הזולת, אסור לפגוע בו, אסור להזיק לו. ובכן, את טובתו של מי דרשה התורה? את טובתו של הגנב. והיה מקום לומר שהוא הדין בקללה, מדוע אסור לקלל? כי אסור לצער יהודי, אסור להכאיב לו, והשומע קללתו נפגע, הדבר חרה לו, פוגע בו, מציק ומדכדך ומכעיס. אבל, אם כן, היה מותר לקלל חרש! מדוע לא? הרי אינו שומע, ולעומתו, המקלל משכך את כעסו, פורק את זעמו, יש כאן רווח בלי הפסד.

אך לא, התורה אסרה אף לקלל חרש! ובאמת מדוע לא? משום שלא הבינו נכון את מהות האיסור. מהאיסור לקלל חרש נמצאנו למדים, שאסור לקלל לא בגלל שהתורה חסה על המתקלל המצטער, אלא חסה על המקלל המשחית את נפשו על ידי "נקמתו" וקיללתו: תלמד להבליג, לסלוח, למחול ואל תקלל גם אם הלה אינו שומע!

וממילא נמצאנו למדים כי האיסור לגנוב ודומיו, אינו רק לטובת - הנגנב: אלא גם לטובתו של הגנב, התורה דאגה לו שלא ישחית את נפשו בגניבה, שלא יתדרדר ושלא יחטא!!!

לא תקום ולא תיטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך (י"ח-י"ט)

מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א, שהיה אומר, אם רואה אני שיש קטרוג ח"ו למעלה ושערי תפלה ננעלו ח"ו, אני מתעטף עם הכלל ישראל מלשון עטיפה, וזה פירוש הדבר לדעת, אי אפשר לעטוף עם כלל 'תפלה לעני כי יעטוף'. אבל זאת ישראל, רק אם מקבל האדם על עצמו בלב שלם לפני התפלה, "ואהבת לרעך כמוך, לא תקום ולא תטור" וכו', יש לסלוח לכל אלה שחטאו נגדי, לאחר כל הקבלה הזאת עלי, גוברים הסיכויים שגם בשמים יתנהגו ככה אתי.

"ואהבת לרעך כמוך" (יט, יח)

מסופר על הגה"ק רבי נתן אדלר שנתכבד פעם אחת בסנדקאות, בברית שנערכה בעיר אחת שהיתה רחוקה מביתו מרחק רב. למרות הקור העז והשלגים, יצא רבי נתן לדרכו וזכה במצווה חשובה זו. אחרי הברית חיפשו את רבי נתן ואיננו. חיפשו אחריו בדאגה רבה, ומצאו אותו עומד בחוץ כששיניו נוקשות זו בזו מרוב קור, והוא שומר על הסוס הרתום לעגלה שהסיעה אותו. שאל אותו בעל הברית: למה לא יכנס רבינו לבית החם והנעים וישתתף בסעודת המצווה? וכי מצא הרב שמץ של פסול בבית? ענה לו רבי נתן: חלילה, פשוט ריחמתי על העגלון שנשאר לעמוד בחוץ שומר על סוסו, בעוד אני יושב בתוך הבית החם, משום כך הצעתי להתחלף איתו מעט. נכנסו בני הבית ואכן מצאו את העגלון כשהוא ישן שנת ישרים ליד התנור החם. אולם רבי נתן לא הסכים בשום אופן להעיר אותו, ורק אחרי שאחד מבני הבית התעקש להחליף את הרב על משמרתו, ניאות הרב להיכנס לבית החם.

"מפני שיבה תקום" (יט, לב)

איתא בגמ' קידושין לג. כל תלמיד חכם שאינו עומד מפני רבו נקרא רשע ואינו מאריך ימים. יש להקשות מה זה העונש הזה ואינו מאריך ימים מדוע זה מידה כנגד מידה כאן? וי"ל כי המאריך ימים זוכה להיות בשיבה ושיקומו מפניו והוא כיוון שאינו קם לא יזכה שיקומו בפניו. (חתם סופר).

לאן נעלם המטבע?!

"ולפני עוור לא תתן מכשול" (יט, יד) - בפרשבורג, בה כיהן ה'כתב סופר' (בנו של ה'חתם סופר') כריש מתיבתא, התכנסו כל רבניה ורבני הונגריה. נערכה סעודה לכבודה של תורה ובראש המסובין, ישב בעל ה'כתב סופר' זי"ע, וכן הגאון רבי יהודה אסאד זי"ע. במהלך הסעודה, הכריז ה'כתב סופר', שנמצא איתו דבר חשוב וחביב עד מאד וברצונו להראותו למסובים, והוציא מכיסו מטבע ישן של מחצית השקל מתקופת הבית, והראה אותה למסובין. הרבנים התרגשו מאד מהמטבע העתיק, וכולם רצו לראותו מקרוב ולמשמש בו בידיהם, מגודל החביבות והזכיה שנזדמנה לידם מטבע כסף שבו היו ישראל קדושים שוקלים שקליהם לבית המקדש. וכך עבר המטבע מיד ליד, עד שכל המשתתפים זכו לראותו בהתפעלות רבה. והנה, לפתע נעלם המטבע כשעבר מאחד לחברו, ולא נודעו עקבותיו. החלו כולם לחפש על הרצפה, על השולחן, בחורין ובסדקין ולא מצאו. כמובן נהייתה בהלה גדולה, כי המטבע הלז היה חשוב מאד בעיני הכל, ואין לשער יקרת ערכו אצל בעליו - ה'כתב סופר', וגודל צערם על שאבד ממנו. אחרי שחיפשו אחריו בכל מקום והתייאשו מלמצוא אותו, עלה החשד פן ואולי אחד מהרבנים המסובים, שלח ידו ולקח את המטבע והחביאו אצלו. הגם כי מאד לא נעים לחשוד ברב בישראל במעשה גניבה ח"ו, אבל הרי לא תיתכן שום מציאות אחרת, רק שמאן דהוא מהמסובין גנב את המטבע, שהרי כבר חיפשו בכל מקום, ועדיין כולם יושבים במסיבה ואיש לא יצא... ה'כתב סופר' הכריז, שהיות והאבידה כל כך יקרה אצלו, הוא מציע שכל הרבנים המסובין, ישארו על מקומם ויסגרו את הדלת שלא יהא יוצא ובא, ילכו מרב לרב, וכל אחד יוציא את המונח בכיסו, עד שיתברר ברשות מי נמצא המטבע של מחצית השקל שנעלם. כל הרבנים הסכימו להצעה, מלבד הגאון רבי יהודה אסאד זי"ע, שטען כי אין זה הגון לחשוד את הרבנים בגניבה, והוא מתנגד להצעה של הכתב סופר, ולא הועיל כל מה שהתווכחו עם הגר"ר יהודה אסאד, הוא החזיק בשלו, שאסור לעשות כך לרבנים. כל המסובין התפללו מאד על הגר"ר אסאד שמתנגד לחיפוש כזה, וכמובן נפל החשד עליו. תוך כדי הוויכוח שנמשך, נשמעה תרועת שמחה מחדר המבשלות, כי נמצא המטבע האבוד, ונתברר כי כשעבר המטבע מיד ליד, נפל לתוך צלחת ונדבק לדופן הצלחת בשומן שהיה בה. אחרי שנמצאה האבידה, הכריז הגאון רבי יהודה אסאד זי"ע שהוא מבקש רשות לשאת את דבריו. כמובן שהסכימו כולם. הגר"ר אסאד הוציא מכיסו מטבע של מחצית השקל, באותה דמות וצורה ומשקל של המטבע של הכתב סופר, ופתח ואמר: רבותי, בוודאי חשדתוני כשראיתם עד כמה אני מתנגד לחיפוש בכליני, ובכן תדעו, כי גם בידי ישנה מטבע כזו של מחצית השקל, ועתה שערנו נא בנפשכם, אילו היו מחפשים בכלי ומוצאים אצלי את המטבע, מה גדולה הייתה הבושה שהייתי תבייש לעיני רבני המדינה כולה, ומי יודע אם לא הייתה נפשי יוצאת מגודל הבושה והצער. מזה תיקחו כולכם מוסר השכל, עד כמה צריך להיזהר שלא לחשוד חלילה שום בריה מישראל, שלא לבוא לידי מכשול וטעות, ח"ו. מובן מאיליו הרושם האדיר שעשו דבריו על המשתתפים הנכבדים. כך הצליח הרב לקיים בממשות את הציווי: "ולפני עוור לא תתן מכשול"... (דרך עץ החיים)

מעלת כיבוד הורים

איש אמו ואביו תיראו (יט, ג) - דינים שונים נאמרו בכבוד אב ובמוראם, והוסיפה התורה והבטיחה כי מי שזהיר במצוה זו יזכה לשכר רב, כפי שנאמר (שמות כ"ב): "כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימים על האדמה אשר ה' אלקיך נתן לך". מקשה על כך החיד"א: מדוע דווקא במצוה זו גילתה התורה מהו השכר הצפון לעתיד לבוא למקימים אותה, ולא הסתירה זאת, כמו בשאר המצוות? ומתרץ, שגילוי וידוע לפני בורא העולם שהגבולות בין הדורות עלולים להטשטש, וכי ההורים עתידים למחול על כבודם, עד שכאשר יבחין אב שבנו קם לכבודו, הוא יאמר לו: מדוע אתה קם? מה פתאום אתה צריך לטרוח? שב נא". ואכן, יכול האב למחול על כבודו וכבודו מחול על פי הדין, אולם הבן לא יזכה להבטחה לאריכות ימים. מי שרוצה באמת לזכות בכך, צריך לקים מצוה זו על כל פרטיה ודקדוקיה.

ובגודל השכר המובטח למי שמקים מצוה זו, סח המשגיח הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א: נסעתי לוינה, ישב לידי הגאון רבי דוד כהן שליט"א (ר"י חברון) ולבו היה חם בקרבו כשדיבר על רום מעלת מצוה זו וסיפר לי שהיה לו חברותא בשם הרה"ג רבי יעקב ברונשטיין, כשהוא היה בתפרח הוא לימד בישיבת 'תפארת יעקב' של הרב צוויבל בירושלים. בגיל שלשים ומשהו גילו בו את המחלה הממארת רח"ל והוא היה נתון בסכנת חיים! הוא בא לשאול אותי מה לעשות, אמרתי לו שאני לא מתמצא בדברים האלו, וזה שאלה לגדולים, תשאל את הגאון רבי משה שפירא... הוא היה יהודי גדול, ת"ח ויודע את סודות התורה.

הוא הלך לרבי משה שפירא, והוא הוציא לו חומש והראה לו כתוב בחומש, "כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימך"! על כיבוד אב ואם יש את הברכה של אריכות ימים! אבא כבר לא היה לו, אך היתה לו אמא אלמנה שעברה את השואה. אמר רבי משה, תקפיד כל יום לבא ולבקר אותה ולדרוש בשלומה ולסייע בידה כפי היכולת. הוא היה גר בסנהדריה המורחבת ואמא שלו היתה גרה ברחוב פינס. ובאמת רבי יעקב הנ"ל הקפיד מידי יום ביומו ללכת לאמו ולבקר אותה ולדאוג לה! במשך שבע עשרה שנה הוא הלך כל יום, ולא היה שום סימן למחלה... היא נעלמה! אחרי שבע עשרה שנה אמא שלו נפטרה, מספר הרה"י ר' דוד, באתי לנחם אותו, והוא אמר לי בעצב הפסדתי גם את אמא, וגם את הזכות של "כיבוד אם", כעת אני לא יודע מה יהיה... מה יגן עלי... ולא הצליח ר' דוד לנחם אותו...

לאחר שבועיים היו לו כאבים חזקים בגב, המחלה חזרה אליו, ותוך תקופה קצרה הוא נפטר לבית עולמו. ללמדך, גודל כיבוד אב ואם שגורם בפועל ל"למען יארכו ימך"!!

"בר יוחאי נמשחת אשריך שמן ששון מחבריך"

למה בר יוחאי? - יום ל"ג בעומר יום שנגלו בו סתרי תורה, יום שמעטים מגיעים בעומק הבנתם לסתרי מעלתו הנשגבה, לדרגה שרשב"י אומר "יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין". הנה כל עדת ישראל גדולים וקטנים כאחד עומדים מי לאור מדורת ענק ומי לצד 'נר נשמה' וכולם מזמרים את השירים הנפלאים שחיברו לנו גדולי עולם על 'התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי'. ונשאלת השאלה מדוע דווקא לרבי שמעון אנו קוראים "בר יוחאי", בכל השירים שנכתבו ובכל האזכרות שמזכירים את רבי שמעון אומרים "בר יוחאי" מה השבח בזה? צריך כל אדם לדעת כשאתה אומר "בר יוחאי" זה השבח הכי גדול שאנו אומרים על התנא האלוקי, זהו שבחו! האיך יכול להיות שאדם, בשר ודם, יכול להגיע לדרגה של מלאך? האם יכול להיות שאדם ילוד אישה יכול להיות בדרגה של תנא אלוקי?

כן. זהו רבי שמעון. אנו אומרים בר יוחאי כדי להזכיר בשבחו של רבי שמעון שהוא ילוד אישה, הוא בשר ודם, אבל הוא הגיע לדרגה של מלאך, הוא הגיע לדרגה של תנא אלוקי, הוא במדרגה של "יכול לפטור את כל העולם מן הדין". את זה אנו צריכים ללמוד, אין דרגה שאדם לא יכול להגיע אליה, ע"י עבודה קשה על ידי עמל וייסורים רבי שמעון הגיע לדרגות ששום אדם לא הגיע אליהם, הוא גילה תורה שלימה 'תורת הנסתר', העיניים של רבי שמעון היו עיניים אחרות, הם ראו סודות נעלמים שאחרים לא זכו לראות, וגדולתו - שהוא לא היה מלאך הוא היה בשר ודם!

אם כל אחד ייקח מידה אחת להתגדל בה להגיע לל"ג בעומר ליום הקדוש שבו נגלו סודות התורה שלא נגלו כל חייו של רשב"י!! ובעת ההדלקה להיות חלק מהסיפור, להיות שייך לשמחה! להיות חלק מתלמידיו של רשב"י באמת. השמחה תהיה אחרת לגמרי, תפילותיו יתקבלו כי הוא "תלמיד" הוא חלק מחבורת רבי שמעון, יש לו חלק "בחתונה" בשמחת התורה הקדושה שנגלתה ביום הקדוש.

לשון הרע לא מדבר אלי

"לא תלך רכיל בעמך" - רבינו האר"י אומר שאדם שלא ידבר לשון הרע - מובטח לו שלא ידברו עליו לשון הרע ולא ירכלו עליו. ולכן אם הוא רואה שדיברו עליו לשון הרע, במקום שיכעס על אחרים - כדאי שיכעס על עצמו קודם. אומרת הגיהנם להקב"ה כשמגיע לשם בעל לשון הרע, שכל עונשי הגיהנם ביחד לא יספיקו לטהר ולכבס אותו מחטאיו. ועונה הקב"ה לגיהנם ואמר לו 'אתה מלמטה, ואני משליך עליו חצים של אש מלמעלה', שנאמר 'מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה, חיצו גיבור (שזה הקב"ה) שנונים עם גחלי רתמים'. ולכן כל בר דעת ינצור לשונו ואזניו - ויזכה לטהרה.

מה אתה מתערב?!

"בצדק תשפוט עמיתך" (יט, טו) - כמשמעו, דבר אחר: הוי דן את חברך לכף זכות. (רש"י) רבי שלום שבדרון זצ"ל היה מספר, מעשה שהיה. בירושלים של הימים ההם, ימי מלחמת העולם הראשונה, אנשים מתו מרעב. באותם ימים התרחש סיפור שכל ירושלים רעשה סביבו. ליהודי פלוני היה בביתו מטבע זהב 'נפוליאון'. בכוזה סכום יכלו לעשות הרבה מאוד בימים ההם. הוא הניח את המטבע מעל הארון בבית, וידע תמיד, שיש לו מטבע לעת צרה, שמחה וששון. הילד הקטן ראה מידי פעם שאבא מטפס על הארון, ועניין אותו לדעת מה יש שם. פעם, כאשר אבא לא היה בבית, הוא טיפס וראה שם מטבע. מטבע! אפשר הרי לקנות בו חתיכת עוגה להחיות את הנפש. טיפס ולקח את המטבע, ורץ לקיוסק לקנות. בדרך פגש אותו יהודי וראה שיש בידו מטבע זהב. "יונגעלע (ילד), לאן אתה הולך?" התעניין היהודי. "אני הולך לקנות עוגה", סיפר הילד. אמר היהודי לעצמו כאן בירושלים משתולל הרעב, והנה ילד מסתובב עם מטבע זהב! החליף עם הילד את המטבע, נתן לו מטבע פשוט של נחושת, ואת מטבע הזהב שלשל לכיסו. הילד נכנס לקיוסק וקנה עוגה במטבע. יומיים לאחר מכן טיפס אביו לראות את האוצר והנה האוצר איננו! עשה סקנדל גדול, מי גנב. הילד אמר: "אני לקחתי". "מה עשית עם הכסף?" "קניתי עוגה". רץ לקיוסק והתחנן לפני המוכר: "תרחם עלי, תחזיר את המטבע שהילד נתן לך". אמר לו: "אני לא יודע על מה אתה מדבר". "מה זאת אומרת אתה לא יודע? הרי הילד אומר שהוא נתן לך את המטבע!" "באמת הילד היה אצלי, נתן מטבע וקנה עוגה, אבל זו היה מטבע של נחושת". האבא מתחיל לצעוק: "רימית את הילד, תרחם עלי תחזיר את הגניבה", והמוכר בשלו: הוא נתן לי מטבע נחושת. "איך יכול להיות, הרי על הארון היה מטבע זהב", טען האב. "אני לא יודע מה היה על הארון, הילד נתן לי מטבע נחושת!" הלכו לרב, הרב שמע את הסיפור, והכריע: "המוכר מחוייב להישבע שלא לקח את המטבע הזהב, ויפטר". המוכר, שהיה יהודי הגון, אמר: "רבי, אינני נשבע אפילו שבועת אמת, ואם משום כך אצטרך לשלם אשלם, אבל מאיפה יהיה לי מטבע זהב?" בכל מקרה נהיה רעש גדול, הכל דברו כי בעל הקיוסק גנב, אין בכך ספיקות, הרי הילד מודה שלקח מטבע. כיצד יש לו בכלל חוצפה לומר שהוא הביא לו מטבע נחושת! הקונים נמנעו מלדרוך בחנותו, היו לו בזיונות, וכמובן שהיה עליו להשיג כסף לשלם על המטבע, מכר את הבית. המלחמה הסתיימה, חלפו הימים, נהייתה רווחה. היהודי שנטל את המטבע מהילד הרגיש כי עליו לחזור בתשובה. הוא הלך לאבא וסיפר את הסיפור: "ראיתי שהילד שלך מסתובב בשנות רעב עם מטבע זהב, החלפתי איתו, כעת אני מחזיר לך, לקיים 'והשיב את הגזילה'... האב נבהל: "אתה מחזיר לי, יפה מאוד, אבל ההוא הפסיד את פרנסתו, ונקרא ברחוב 'גנב'".

אמר אז אחד מגדולי הדור: הבה נחשוב ונראה מוסר השכל נורא כאשר שלשתם באים לעולם האמת, ודנים אותם: אבי הבן, המוכר שחשדו בו, והגנב האמיתי, מה דינם? המוכר מיד לגן עדן, איזו שאלה כולו ביזיונות. "אשרי מי שחושדים בו ואין בו", ולא עוד אלא שלא רצה להישבע אפילו שבועת אמת. ביזיונות שכאלו כפרת עוונות. האבא מה כבר אפשר להאשים אותו? הבן מספר לו שלקח את המטבע וקנה עוגה, מה פתאום יעלה על דעתו שהמטבע הוחלף בדרך? הגנב האמיתי הוא ומשפחתו היו רעבים מאוד, והוא חשב לעצמו שיקח עתה ואחר כך יחזיר, הוא כמעט מת מרעב ופה מסתובב ילד עם מטבע זהב, עוגה אפשר לקנות גם במטבע פשוט, אולי יענישו אותו, אבל לא בעונש חמור מאוד. את מי כן ידונו? אתם יודעים את מי? את כל אלו שריכלו... אותם ידונו בחומרה רבה! מה אתם מתערבים? יש כאן מבוי סתום, ויש מצוה לדון לכף זכות, הייתם חוסכים את כל הצער לכל הצדדים! וכי תשאלו: מה הם היו צריכים לחשוב שהוא לא גנב? ושכולם בסדר, רק שמישהו שלישי התערב? כן, "בצדק תשפוט עמיתך" "הוי דן את כל האדם לכף זכות". (יחי ראובן)

ואהבת לרעך כמוך

מה אתם אומרים? מצוות 'ואהבת לרעך כמוך' המופיעה מעשית בכלל? כיצד ניתן לחייב אותי לאהוב מישהו שאני לא אוהב? אם תשאלו אדם ללא ילדים: כאשר יהיו לך ילדים, תאהב אותם? הוא יחייך ויאמר, בוודאי. מאיפה הוא יודע? אולי הילד שלו יהיה מעצבן? זה לא חשוב, העיקר שזה הילד שלו. אם זה של השכנים הוא נודניק, אם זה שלו זה שובב... זה הסוד, אם נבין שהשני הוא שלנו, הוא מהצד שלנו, נאהב אותו למרות החסרונות.

אקטואליה בפרשה

אם פגע בכם אדם, ובמקומו מגיע אדם זר ומבקש מכם סליחה, האם תסלחו? כנראה שלא. תצפו שהוא בכבודו ובעצמו יגיע. ואם אשתו תגיע? זה כבר יותר הגיוני, הרי היא חלק ממנו. בפרשתנו מבקש הכהן הגדול סליחה ביום הכפורים מהבורא בשם כל העם. כיצד זה יתכן שהוא מבקש במקומו? תפקידם של הכהנים להיות שייכים באמת לכל העם, רק כך הם יכולים לייצג אותנו. ואילו אנחנו צריכים להיות 'ממלכת כהנים' וליצג את העולם כולו!

הפתגם: לחשוב על העתיד עלול להיות מפחיד, אבל מפחיד עוד יותר להישאר תקועים בעבר!!